

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felölös szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekét felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézandók

Pünkösdi rózsák.

(Dr. L.) Az Isten lelke lebegett a chaos felett, s az élet fenséges, pusztíthatatlan eréjét rásugározta a nagy természetre. Diadalmas, dagadó, duzzadó élet lendületével pattannak fel a rügyek, csicseregnek a madarak. Még a tövéről leszakított virág is bohó reménykedéssel fejt, bomlasztja szirmait. Ebben az életfolyamatban áll benne az ember s halántékán isteni szikrában nekihevílt, pezsgő, piros vértől duzzadnak az erek. Képtelenségnek látszik a tény, hogy épen ez az ember képviseli eszével, kulturájával a természet nagy rendje közepette az irracionális, az esztelen elemet. Vad sejtelmektől, bizakodó reménykedéstől elvakítva, a rontó lélek karjaiba dobja magát, s tulfúti a mozdonyt, mely azután a rácsatol néhány kocsi-ban kulturáját, humanizmusát ragadja magával, eszbontó lihegéssel, kattogással.

A nemzetek örült versenyében a párhuzamos utak nem sokáig tartanak. A pályák ismét kereszteltek egymást, az összeütközés elkerülhetetlen volt. Ott vergődnek Európa hatalmai a nagy katasztrófa chaoszában. Mintha újra össze akarnák olvasztani a kultúra kifejezését formáit a tüzes ösködben.

Nagy korrekúra folyik a világon, az emberiség rosszult megirt, megoldott gyakor-

latait, feladatait piros tintával: bőven omló piros vérről, vörös tüzzel javítják. S oda, ahol a nagy megütközések, véres katasztrófák folynak, ahol a nagy korrekurák történnek, az országok szívéből feltartóztatlanul özönlik a vér; s a vért termelő eleség, a vért kiontó munició.

A pusztulás démona, a rontó lélek orgiákat ül. Mindig újabb és újabb anyagot vet bele a küzdelembe, körülvonta a hálót az egész földgömbön, s a kör középpontjában két szövetséges nemzet küzd élet-halál harcát.

Zárt ajtók mögött vrrasztunk. Tüzes lángnyelvek csapnak le az emberek fejére; szélvész zúgásával, vérfagyasztó, idegbontó süvöltéssel. Nem a pünkösdi lelke, nem a Lélek tüze, tisztító vihara ez. A népek összegyűlték portáink előtt. De nem a megértés, hanem szerződésszegő, vért szimatoló izgatás moraja hallatszik át hozzánk. Közöttünk pedig Judások burjánzanak, áruló, pénzéhes bérencsek...

Lelekre, erősítő, vigasztaló, tüzes Lélekre van szükségünk. Olyan lelekre, mely ebből a kavarodásból egy megtisztult, jobb világot alakítson ki. Mely a lázongó, erőszakoskodó kis akarokat bekapcsolja újra az élő és teremtő nagy akaratba. Olyan lelekre, mely a mi meggyötört, megpróbáltatásokban ki-

égett, megzavarodott lelkünkbe világosságot, tüzet, lelkesedést árásson. Mely megerősítsen bennünket, hogy bizni tudjunk a mostani chaosz fölé diadalmasan kiemelkedő nagy erkölcsi rendben, mely átjárja, megreformálja, megtisztítsa a mi fertőzött, romlott vérünket. Erősítse meg a mi lelkünket, hogy meg ne rokkanjon a családjainkra zúduló nagy gyász sulya alatt, hogy további vér- és pénzaldozatokra képesek legyünk.

Lélek, Isten Lelke, kell nekünk, hogy a belénk oltott isteni szikrát táplálja, hogy míg odakünn fiaink véreben nyilának a pünkösdi rózsák, azalatt mi idehaza szeretetben, egységben készítsük elő egy új, szebb jövő talaját.

A mi magyar fajtánk a háboruban derekasan megállja helyét. A békében is nagy misszió vár reá.

A tél zordon viharait átéltek. Az elkényesedett kultürember meggyőződhetett arról, hogy természete erősebb, mintsem kényszeredett civilizációjában sejtette volna.

A tavasz is nyárba fordul. Bizalommal nézzük, mint hány kalászt a gabona. A nyitott ablakon át bakanóták ütemes dal-lamai szűrődnek be hozzám. Virágos, lobo-gós vonatok szakadatlan sora viszi a szél-rózsa minden irányában a jól felszerelt,

Egy darab belga mozaik.

1913. július 20-át irtuk; szombat este volt. Brüsszel lakossága nagy csapatokban tödült a fő-tér, a „Grand-Place” felé. Mi is hallottunk róla, hogy valami nagy ünnepség készül a belgák fő-városában, azért kíváncsian csatlakoztunk a tömeg-hez. Mikor a főtérré értünk, már tömve volt ün-neplő belgákkal. Nagynehezen befurakodtunk a tömeg közé s a Hotel de Ville impozáns, góth-stílu épülete előtt foglaltunk helyett. Mikor már nyugodtan körültekintettünk, bizonyos idegenszerű meglepettséggel néztük a pazar kivilágítást. A ha-talmas teret égő, lobogó gázgirlandok futották körül, melyek bizonyos distanciókban Belgium s az ural-kodó család cimerevé alakultak. Velünk szemben ezer és ezer gázlángtól ragyogott a Maison du roi s élesen rajzolódott be körvonala a háttérül szol-gáló sötétségbe. A városház karcu tornyán szá-kadatlanul lobogott váltakozva a vörös, zöld, sárga bengáli fény. Igazán meglepő, pazar és impozáns kivilágítás volt.

Még be sem telünk kellőképpen a gyönyör-ködéssel, szokatlan dombó s annak nyomában élénk katonazene hangzott fel a tér délnyugati sarkában, mely egyre jobban erősödött, amint közelebb és közelebb ért hozzánk a zene ütemeire felvonuló belga katonaság. Épp előttünk álltak fel s mi egész közleiről szemlélhettük szokatlan egyen-ruhájukat, mely a különféle fegyvernemek szerint változott. Mindenki csoport számos fátylát, igen sokféle alakú és színű lampiont hozott magával, ami még festőibbé tette a felvonulást. Alig helyez-kezték el a katonazene a „Királyné Hymnuszt” játszotta többször egymásután, majd hangos éjen-zések közt tovavonultak a „Palais du Roi”, a

királyi palota felé. A tömeg közül számosan kö-vették őket, de mi a hazatértnék, kipihenni az utazás fáradalmait. Utközben még beszélgettünk a benyomásokról, miket ez este szerettünk s közös-mindnyájunkból legfőként az a gondolat váltódott ki messze hazánktól; „Boldog ország, melynek katonasága együtt ünnepelhet nyilvánosan a tüntető tömeggel”.

Másnap reggel újra a főtéren voltunk. Most már annyira az elsők között, hogy a kordon mellett a legpompásabb helyet választhattuk ki. A Grand Place még majdnem teljesen üres volt, csak a felső részen szorgoskodtak egy tábori oltár felállít-tásán és díszítésén. Lassan telt a kordon környéke, melyen belül biciklis rendőrök cirkáltak, mint brüsszeli specialitások. Kíváncsian lestük már mikor fog kezdődni a tegnapi nap folytatása s mi fog történni. Tíz óra felé végre a szt. Gudul felől zene hangjára, kettes sorokban, kizárólag férfiakból álló csoportok vonultak a térre. Különféle jelvé-nyeket és igen különös alakú zászlókat hoztak magukkal, melyek csuesán körben mindenféle alakú és nagyságu érmek csüngtek alá, mint valami pénzből összeállított bunyevác nyakék. A külön-féle céhek voltak. A hosszú sorokból álló férfi-vonal kanyargott-kigyózott a téren, még teljesen rendbe nem állt. Mikor az megtörtént, a király képviselője, az ország és város potentáinak társa-ságában cerclat tartott. Ezután a menet amint jött, épp oly rendben távozott.

Alig hagyták el a teret a Rue de l'Etuve felől újabb felvonulás köztötte le figyelmiünket. Fehér ruhás lányok virágokkal díszített, hordozható trón-nuson, a bold. Szűz szobrárt hozták. A szoborról színes szalagok szaladtak alá, melyek végét egy-egy leányka tartotta kezében. Az egész úgy hatott, mintha a szobor egy szalagsátor alatt állana, virág

füzereket körülövezve. Köröskörül elszórtan kis apróságok követték a trónust, még apróbb zászlócskákkal és füzérkéekkel. Nyomukban iskolás fiúk jöttek, tanáraik vezetése mellett s egyházi dalokat énekeltek. Majd újra leánykák más és más szob-rokkal, más alakú és díszítésű trónusokkal, váltakozva hosszú-hosszu sorokban. Legvégül jött a pap-ság Brüsszel érsekével, ki a legmélt. Oltárszentséget hozta, díszes monstranciában. Az egész menet igazi mozaik volt. Változatos, sokszínű és alaku csopor-tokból összeállítva, melyek a hatalmas téren egy meglepő, lebilincselő képpé alakultak. Ebben is meg volt ugyan a szokásos felvonulási sablon, de min-den részén átértett a nekünk szokatlan, idegen belga karakter. S ez hatott és kapott meg ben-nünket. Az izléses, csoportosítás, a szobros-zászlós leánysereg, a rózsafüzérrel és imakönyvvel meg-jelent tanári kar, a négy hangra éneklő diáksereg, s mindenekelőtt a bensőséges, nyugodt-ánitát, mely az arcokon honolt. Ez minden ízében belga volt és katolikus. Nem győztünk betelni a gyönyör-ködéssel. Gyönyörködött szemünk, gyönyörködött a lelkünk s kíváncsian lestük mi lesz az ehhez méltó befejezés. Erre nem is kellett sokáig vár-nunk. Hamarabb bekövetkezett, mint gondoltuk volna.

Alig ért a papság egész menete a térre, hir-telen zuhogó zápor szakadt le a felhős égről. A rend egyszerre megbomlott. A kis leánykák mipt megriasztott pillangók rebbentek széjjel, eltűntek a szobrok, el a zászlók, oszladozott a tömeg s az ősz érsek már majdnem üres téren adta az Oltári-szentséggel az áldást. Mi ugyan kitartottunk, de boszankodtunk a sűrű vonalakban szakadó esőn, mint ahogy egy jó mozi darab után szoktunk, mikor az üres film piszkos, fényes vonalai vibrál-nak kép helyett a vásznon.

figyelemre szokott küzdő embert. Van ennek a vonalnak egy párhuzamos vonala is: a vöröskeresztes, a sebesültszállító vonatok utja. De ezekre is virágot hint az áldozatos szeretet.

Bizhatunk tehát, csak a lélek, a piros Pünkösdi lelke meg ne fogyatkozzék bennünk.

Az asztalomon shrapnell-hüvelyben dagadó szirmu, lángpiros pünkösdi rózsák viritanak...

HIVATALOS RÉSZ.

Plébániák betöltése. A püspöki kegyuraság alá tartozó *sülmegi* plébánia-javadalmat *Kiss Piusz* szentszéki ülnök, theologiai tanár; — a püspöki szabadadományozásu *ukki* plébánia-javadalmat pedig *dr. Pályi József* theologiai tanár nyerte el, mely után mindkét új javadalmat a tanári állástól és a püspöki szentszéknél viselt tisztjeik alól felmentették.

Kinevezés a Szentszéknél. Szentszéki ügyészé és a szegények ügyvédjévé *dr. Beöthy István* theol. tanár; — házasság védője és a szerzetesi fogadalmak védelmezőjévé pedig *dr. Hossz József* papneveldei lelkiigazgató nevezetett ki.

Ideiglenes administrator. A vallás-alap kegyurasága alá tartozó *akai* plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével *Szeberényi László* mikai házikáplán bízott meg.

Dispositio. *Egressich Vince* az akai plébánia ideiglenes vezetésétől felmentetvén, *Mikére* küldetett házikáplánknak. — *Nagy László* somlóvásárhelyi káplán hasonló minőségben *Némethladra* disponáltatott.

Jelentés a Beke-féle pályamunkákról.

A nsgos és ftdő veszprémi káptalan, mint néhai *Beke Kristóf* alapítványának kezelője, az 1914—1915. iskolaévre a veszprémi gyűzmegyei kath. tanítók önképző munkásságának fokozására a következő pályáteltelt tüzte ki:

„Mily eszközökkel nevelhet a jó tanító vallás-erkölcsös, dolgozó és takarékos népet?”

A pályáteltelt a káptalan lapokban s püspöki körlevélben kellő időben közzétette. A tanítókörök t. elnökei is felhívták rá a tanítóság figyelmét. Mindennek dacára a pályázók száma csak negyere emelkedett, vagyis ez a szép és gyakorlati tétel egyházmegyénk népes tanítótáborának négy tagját buzdította íy irányban munkásságra. Pedig e tétel idealizált tükör, mely a belenző tanítónak az élet-pálya eredményét, a tanítói munka sikerét, vagy eredménytelenségét állítja szembe elé. Visszatükrözi az irányelvet, melynek utmutatása mellett s a módokat és eszközöket, melyeknek felhasználásával az erkölcsösség s a gazdasági élet helyes útjain a köz-

Aki érdemesnek tartotta e hosszú leírást az elolvasásra, abban minden bizonnyal felmerül az a kérdés, miért is volt hát tulajdonképpen mindez? Miért ünnepeitelték át két napot is a belgák? Az igazat megvallva épp így voltunk mi is. Résztvettünk az ünnepségeken, gyönyörködtünk a külső pompán és fényen, de annak szellemét nem értettük, mert nem tudtuk az ünnepség okát. Hiába kérdezősködtünk utánna kimerítő választ, mindent megmagyarázó feleletet nem kaptunk. Egyik részről *St. Gudulfest*, a másikról a *Nationalfestung* volt a felelet, de ebből csak épp annyit tudtunk, mint előbb. Haza kellett jönnünk a szép Magyarországba megtudni, hogy mi a belga „Szabadság-ünnepén” vettünk részt. Az 1814-iki bécsi kongresszus Belgium ügyét tárgyalva, félt Poroszországhoz csatolni, tengerpartját miatt.

Azért ugy határozott, hogy Hollandiával egyesítsék. A nyugtalan vérű belgák azonban minden áron függetlenségre vágytak, amit az 1830-as évi háborúkban sikerült is kivívniuk. Elszakadtak Hollandiától; *Lipót szász-Köburg herceget királlyá választották*, ki 1831. júl. 21-én bevonult Brüsszelbe s a február 7-iki alkotmányra letette ünnepélyesen az esküt. Ezt ünnepeitelték oly nagy fényvel, pompával, mikor épp ott járunk a belgák.

Ezek után bizonyára már csak arra kíváncsi az olvasó velem együtt, vajon milyen lesz 1915 július 21-ike Brüsszelben?

Perényi Lajos.

boldogulás felé vezetli a falusi népet. Akinek ez a tükör, a visszapiillantó szemlélődés szép, boldog képet mutat, annak a lelke is boldog lehet a jó, buzgó s hivatásos munka öntudata alapján. S mert hisszük, hogy sok derek falusi tanítónk van, aki szolgálhatott volna szép, hasznos munkájának lényképeivel, éppen azért sajnáljuk, hogy csak négyen szánták rá magukat a tétel fejtegetésére.

A beküldött négy dolgozat közül a 3-ik sz. nem volt figyelembe vehető, mert csekély — két oldalnyi — terjedelme a tétel vázlatos magyarázására is kevés termet szolgáltatna. A számbavehető három dolgozat közül magasan kiemelkedik az 1-ső sz. pályamunka. Stíluszépsége, a tétel feifogása, helyes értelmezése, az iskolai s az iskolán kívül végzendő tanítói munkának gyakorlati előjegyzése, dicséretes tulajdonságai a dolgozatnak. Kár, hogy a felnöttek körében végezhető munkát s annak gyakorlati — éppen a tételt megvilágító — eredményeit csak általános jellemzete. Irányelvet azonban itt is praktikusak s megkönynyítik a következtetést a részletekre. A bírálóbizottság az első díjat, 120 koronát, egyhangulag ennek a dolgozatnak ítélte. Jellegje: „Vallás-erkölcsös neveléssel tudunk egyszersmind dolgozó és takarékos falusi népet nevelni.”

A második jutalmat, 70 koronát, a 4-ik sz. dolgozatnak ítélte, melynek jellegje „Ora et labora!”

A jeligés levélke a káptalan f. évi május hó 21-én tartott ülésén felbontatván, kitünt, hogy az első díjat *Pffanzer Jolán* zalaszántói tanítónő, a második díjat pedig *Major Zoltán* hahóti kántortanító dolgozata nyerte el.

A jutalmak az egyházmegyei főtanfelügyelő urtól láttamozott nyugtára az egyházmegyei alapítványi hivatal pénztárából vehetők fel.

Az 1915—1916. iskolaévre a nsgos és ftdő káptalan a következő pályáteltelt tüzte ki:

„A világháborúnak nemzeti, erkölcsi s gazdasági vonatkozásban jelentkezé és levonható tapasztalatai — a jónak és hasznosnak állandósítása, a rossznak és károsnak kiküszöbölése céljából — rónak-e a kath. népiskolákra új feladatokat? S ha rónak, felsorolandók azok a helyes és alkalmas reformok, amelyek a kath. népoktatás szigoruan kath. jellegének és jogi helyzetének érintetlenségével az iskola szervezetében s a mindennapi és ismételtanfolyamok pedagógiájában s tanítástervében, úgyszintén a kápt. társadalmi népnevelés irányelveiben — mint az új idők követelményei — megvalósítandók.”

A pályamunkák jeligés levéllel ellátva s idegen kézrel írva, 1915. december 31-ig méltos és ftdő *dr. Rédey Gyula* praelátus-kanonok s káptalani nagyprépost ur címére Veszprémbe küldendők.

Veszprém, 1915. május 15.

<i>Gubicza Lajos</i>	<i>Káuzli Dezső</i>	<i>Szántó László</i>
tanító, bírálóbizottsági tag.	praelátus-kanonok, papnöveldei igazg., bírálbiz. elnök.	pápai kamarás, sámsoni esp.-pleb. bírálbiz. tag.

Értékpapírok.

A mai háborus napokban a legnagyobb áldozatok árán is gyakorolnunk kell hazafiúi kötelességeinket. E kötelesség legfontosabbja ma a hadikölcsönjegyzés. Az első kibocsajtás fényes eredménnyel zárult. A kormány most a második hadikölcsönre hívja fel a polgárságot s előre látható, hogy a még manapság sem lanyhult nemzeteli felbuzdulás az újabb kölcsönnél is bizonyítani fogja a magyarság hazafias kötelességtudását s áldozatkészségét.

Sajnos, a magyar közönség — nem számítva a szaköröket s szakembereket — eléggé tájékozatlan a pénz- és hiteligyletek terén. Sőt ezt a tájékoztatatlanságot még közönyösséggel is súlyosbítja. A takarékpénztárak ismeretes üzletkörén: a váltó- s jelzálogkölcsön s a betéti szabályok ismereténél alig terjed többre a nagy állag pénzügyi ismerete. Pedig vannak pénzügyi dolgok, amelyeknek tudásával nagy hasznára lehetne a tökéletlen közönség az országos s a személyi nyugodt és biztos vagyoni fejlődésnek.

A hadikölcsön első jegyzésénél az intelligencia, a kereskedő- és iparosvilág egyaránt szives részánással helyezte át takarékbetételi egy részét állampapírra. De legörvendesebb felülnést mégis csak a föld népének jelentkezése kellett. A laukban megtakarított pénz részben a takarékokban, nagyobbbrést szövetkezeti betétekben kamatozott. Nem kis összeg fektült, különösen azoknál, akik a mostani háborus idők következményei miatt ag-

gódta, a ládaiban is. S ime, sok millióra növekedett az az összeg, melyet a föld népe legelőször fektetett állampapírra.

A kormány s más felettes hatóságok, ugy a főpapság is lelkes, buzdító felhívásban kérte mindazokat a faktorokat, akik a nép bizalmasai, hogy értessek meg a néppel az állampapír-szerzés hasznos voltát. A megismerés után bizavást várható az ilyfajta tökegyűjtésnek megkedvelése is.

Erre vonatkozólag részletes szakdolgozatot kaptunk az értékpapírok ismertetéséről. Minthogy ez idő szerint a laikus közönséget elsősorban az államkölcsönök papirjai érdeklik, az említett dolgozatnak idevágó részét ismertetjük.

A vállalati értékeken kívül, amelyeknek jóvödelmezősége nincs évről-évre biztosítva, vannak még fix-kamatozásu papírok is. Ezek tőkeértékükben kevésbé változnak s így meghatározott kamatot hoznak. Ilyenek a záloglevelek s az államadóssági papírok. Ezek közül kiemeljük különösen az államadósság olyan fajtáját, amely garantált kamatot hoz s így tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, máskülönben pedig azért, hogy itthon van elhelyezve, nemzetgazdasági hasznot is gyarapít.

Az értékpapír, vagy mondjuk kötvény, okirat. Azt, aki kibocsajtja, felhatalmazza pénzfelvitelre, a tulajdonosát pedig az általa adott pénz értékesítésére. Vagyis az értékpapír nemcsak okmányolja, hanem tulajdonjogával létesíti magát a követelést. Ez annyit jelent, hogy a papírba fektetett tőke egyenlőrangúvá válik a bankjegy tulajdonjogával, azzal a különbséggel, hogy utóbbi kamat nélkül hever nálunk, míg az állampapír tulajdonjogunk idejében kamatot is hoz nekünk. Az állampapírt bármikor megvehetjük s eladhatjuk. Sőt a belefektetett tőkéhez könnyebben hozzájuthatunk, mint a takarékbetéthez. Utóbbit u. is bizonyos meghatározott idő mulva fizetik ki, az pedig, hogy az értékpapírt pénzre cseréljük, egy általán nem ütközik nehézségre.

Az állampapír főbb nemében kétféle: törlesztéses és járadékos. A törlesztéses kötvényt az állam megállapított sorrendben s meghatározott időben sorolási útján váltja be. A járadékkölcsönök bevéltási ideje rendszerint nincs meghatározva. Ezek jobbára állandó adósságot képeznek s kamatszelvevényeiket az állam készpénzben váltja be. Különösen nagyobb beruházásoknál szokott az állam ilyen hosszabb lejáratu kölcsönt kibocsajtani s így ez nem más, mint a szükséges pénz megszerzése.

S vajjon van-e az állam olyan jó adós, mint kölcsönkérő szomszédunk, ismerősünk, avagy mint bármelyik pénzintézet? A felelet nem nehéz. Tőkeinket akkor helyezzük el legbiztosabban, ha az államnak hitelezünk. Az állam pontosan fizető adós, hiszen a mi adófizető képességünk biztosítja az állam kamatfizető képességét is. S tulajdonképpen az állam jelképzésében önmagunknak leszünk adósai s így a kamat, melyeket eddig az állam adósság címén mostani ellenségeinknek s általában a külföldnek fizetett, visszamarad s kezzeinken keresztül csinál körforgást, melynek eredménye nagy gazdasági megerősödés lehet.

Mindenkinek meg kell érteni tehát, hogy a gazdasági életben nagy előnye van annak, ha a pénz nyugvó helyzetét elhagyva a ládafiából kikerül s a legjobb adós, az állam kezébe megy át. Így a legrealisabb mozgó alapon a tőke emelkedővé lesz s a nemzetet gazdagítja és megerősíti.

Mikor az államnak hitelezünk, senki se gondolja, hogy áldozatot hozunk. Az állam becsülettel fizet s így nem lehet nagyobb érdekünk, mint az állam pénzbeli támogatása. Hiszen az ország csak akkor lehet másoktól viszonyilag független, ha jász állam szükségleteinek összes fedezését az állam polgárai magukra vállalják.

Ne csak most, a hadikölcsön jegyzésének idején, hanem más időben is odahassunk, hogy minden uri embernek és földművesnek a ládafiában kamatos járadékkötvénye (Rente) legyen, nem pedig heverő pénze, amely hasznot nem hoz. Jó lesz tehát minden felesleget összegyűjtve a hadikölcsönbe befektetni, mert ezzel nemcsak gazdasági előnyt érünk el, hanem hazafias cselekedetet is gyakorolunk.

Az állami járadékok megszerzése más időben sem ütközik nehézségekbe. A közönségen levő postatakarékpénztárak a lassankint gyűjtött 100 koronára emelkedő összegben a fél kívánságára költségmentesen vásárolják meg az állami járadékokat. A kinek egyszer már ily papírja van, az nem is tudja megállni, hogy ha körülményei engedik, is-

mét járadékot ne vegyen. Ha értékesíteni kell a papírt, akkor is könnyű azon túl adni, mert a járadékkötvények a mindenkori forgalom tárgyait képezik.

A kötvények 100, 200, 500, 1000, 5000, 10.000 koronás névértékben vannak forgalomban. A kamatfizetés felévi utólagos részletekben történik. A szelvényeket a kijelölt időben nemcsak a bankok, hanem az adóhivatalok is beváltják minden levonás nélkül. A körülményekhez képest a járadékok rendszerint a névérték alul szerezhető meg bankok útján. A járadék értékét napról-napra a tőzsde határozza meg és pedig két féle árban, amely a tőzsde által kiadott napi árjegyző lapban feltalálható. Ez a kétféle ár a „péNZ” és „áRU”. A „péNZ” azt jelenti, hogy a bank mennyiért veszi meg az eladandó papírt, az „áRU” pedig azt jelenti, hogy a vevő mennyiért kapja a banktól a papírt. Az áRU és péNZ között különbözőket képezi a bankár és alkusz díját. A járadéknál ez a különbözet 40 fillér szokott lenni.

A kötvény kamata mindaddig jár a tulajdonosnak, amíg a papírt el nem adja, eladás alkalmával, tehát az eladó javára a napi kamatot felszámítja. A vevő a vételár napjától élvezeti kamatot. Ha azonban a fél évi kamat lejáratú ideje május 1-re esik, a vevő pedig június 10-én vásárolja a papírt, ily esetben neki május 1-től június 10-ig, vagyis 40 napra a kamatot meg kell fizetni vagyis előlegezni, mert a május 1-től október 1-ig járó fél évi kamatot a kötvényszelvény alapján egészben megkapja.

Az értékpapírt magát tőzsdei nyelven köpenynek mondjuk. Ebben van belehelyezve a szelvény lap, mely a kibocsátástól számítva rendszerint 10 évre szóló 20 féle évi szelvényt foglal magában. A szelvények alján „talon”: szelvényutalvány van, amelynek ellenében akár a bankok, akár az adóhivatalok az új szelvény-ívet költségmentesen beszerzik.

Ezeknek a főbb dolgoknak ismeretével egész bátran vásárolhat bárki államadóssági kötvényeket és áruba is bocsájthatja anélkül, hogy lelketlen üzerek részéről csalásnak legyen kitéve.

A nagy évforduló.

Világháború borzalmi között üljük évfordulóját annak a történelmi jelentőségű nagy aktusnak, mely a közepurópai hatalmak szövetségét 35 évvel ezelőtt az európai népek békéjének megővésére létrehozta. Hogy mennyire beváltak a szövetség létrejöttéhez fűzött remények, nemcsak a szövetséges nemzetek s általában a többi népek hallatlan fejlődése, de mindenekelőtt a most dúló háborus események is fényesen igazolják.

Rámutatva az *eredményre, mi önrzettel* tekintünk vissza a 35 évi múlttra, mert mi a *szövetségi hűséget* egy nagykoru, érett, öntudatos nemzet *becsületességével* álltuk s tartottuk meg a mai napig — nagyszövetségesünk, a német nemzettel versenyezve — a törhetetlen hűségben. Azzal a *becsületességgel*, melyet az *adott szó szentsége, az igazságérzetbe és hűségbe* vetett hit *megkövetelhet* bárkitől. Nem minden materiális számítás nélkül a szövetség alapelveitl rendesen nem az érzelmi momentum, hanem az *érdek* szokott a közfelfogás szerint szolgálni. Mi az *érdeken* is felülemelkedve, érzelmileg is ápoltuk a szövetségi hűséget. Ápoltuk akkor is, mikor az *érdek és az eseményekből* levonható előrelátásos számítás talán *másként tanácsolható* volna.

Tartottuk a hűséget akkor is, mikor egyik szövetségesünk részéről az *érdek ideiglenes* honorálását *tapasztalhattuk* is, de nem *érezhettük* az *érzelmi momentumok* ószinte melegségének *viszonyát*. Mert illuzió az, hogy azok az ellen-szenves színtörvények s irredentista törekvések, melyek az *olasz nép egyrésznél* szövetségesstársunk, Ausztria iránt megnyilvánultak, bennünket, magyarokat nem érintettek volna. A sokszor és sokféle zöngében nyilvánuló „Abasso Ausztria” nekünk is szólott. Mikor többek között a múlt év május 9-én este hat órakor a velencei Szent Márkus-ter korzóján, az osztrák-magyar konzuliátus előtt nagy tömeg tüntető szemem láttára *elégte* az osztrák zászlót, nagyot fordult velem a világ. Nem mintha a tüntetés *lényeg* lepett volna meg, hiszen ilyen *tüntetések* évtizedeken át napirenden szoktak lenni Olaszország különböző néprétegéinél, de meglepett a tüntetés *szokatlanul drámas módja* s a tüntetők érzelmeiben megnyilvánuló ellenszenvnek szuperlatívusa: az *izzó gyűlölet hangja*.

Meglepett a tüntetők társadalmi hovatartoz-

zásának tagozódása. Az a benyomás, hogy a tüntetők túlnyomó része az olasz társadalom jobb köréből került ki. Az események igazolják, hogy ez a tüntetés nem egy *incidensből* kifolyó rapid-érzelmi kitörés volt a többiekkel együtt, hanem következetesen előkészített aknamunka szomorú következménye. Természetes, hogy igyekeztem a kavarogó tömegekből kibontakozni, mert úgy éreztem, hogy *magyar voltom* nem nyújtott volna elegendő garanciát esetleges ellenséges erület kitörése ellen.

Közjogi helyzetünk Ausztriával sokkal is erősebb kapcsolattal fűzi össze a monarchia két államát, semhogy az egyik fél ellen való *cselekedet* a másikéra ne sulyosodnék *visszaható erővel*. És ma ott állunk, hogy az események maguk igazolják ezen állítás valóságát. Ott állunk, hogy a harmincöt éves évforduló megünneplése helyett arra kell elkészülv lennünk, hogy egy újabb megpróbáltatás szakad reánk olyan részről, honnan a legkevésbé várhattuk volna. Adja a jó ég, hogy a monarchiánk által felajánlott áldozatkészség jobb fordulatot adjon a készülő eseményeknek, bár reményűnk nagyon halavány. De minden pesszimizmus nélkül feltehető a másik, a ránk kedvezőtlenebb események fordulata is. Mert azok a tényezők, akik az olasz népben a monarchia elleni évtizedes gyűlöletet táplálták, fejlesztették, a tizenkettedik órában bizonyára latba vetik utolsó erejüket is, hogy a kitörésig vitt feszültség valóban explodáljon is.

A magyar képviselőházban elhangzott interpelláció és az arra adott válasz s a német parlamentben történtek eléggé megvilágítják a helyzetet. Ha a felajánlott nagy áldozatkészség sem lenne elég erős a felajzott szenvedélyek lecsillapítására, s hosszú harmincöt éves szövetségi hűségünk s az olasz nemzet iránt mindig tanusított lojalis érzelmeink *honorálására éppen szövetségesünk idézne föl ellenünk egy újabb küzdelmet*, ebben a szomorú esetben az egész egység magyar nemzet férfiasan teljesíteni fogja kötelességét a haza iránt. Mert az interpelláló Andrássy gróf a nemzet szívéből vette a szót s annak nevében beszélt s helyezte kilátásba a nemzet férfias helytállását.

Nincs a magyar nemzetnek egy rétege, de atomja sem, mely a legerélyesebb állásfoglalást ne tanusítaná ebben a válságos órában. A vidék egyszerű népe, melynek van érzéke a *szövetségi hűség kötelesség* iránt, földmives polgárok ötvén vagy vagy azon felül is haladó korral egy nyilatkoznak e kérdésben, ahogy azt Andrássy kezelte s hajlandóságukat nyilvánították az esetleg elkerülhetetlen küzdelemben a *férfias helytállással*.

Azt pedig az olasz nemzetet izgató entente, specialiter az orosz nagy imperialisták jól ismerik, mert naponként van alkalmuk tapasztalni, mit jelent a *magyar helytállás és kötelességteljesítés* egy erőszakosan ránk zúdított küzdelemben.

Hozzon bármit a sors fordulata, mi magyarok készen állunk a haza és a legmagasabb trón védelmére! Utolsó csepp vértünkig.

Villanyvilágítás. A veszprémi villamostelep a város még nem vette át az építő Siemens és Schukert-cégtől. A múlt év folyamán ugyan már szó volt róla, hogy a város megváltja s házi-kezelésbe veszi a telepet, de a munkálatot a háború megakasztotta. A cégnek ugyanis terhes az a szerződés, melyet 1907-ben a városal kötött s amelynek értelme szerint a gépeket jó karban tartani, jó karban átadni s az üzem zavartalan vezetéséről gondoskodni köteles. S mert a gépek mostanában is hiányosok, a cég ehképen óhajtana a javítástól, vagy a teljes újítástól megszabadulni, hogy a telepet a városnak átadja. A visszalépés összege tavaly 47 ezer korona volt, az idén pedig a cég 30 ezer koronáért hajlandó az üzemet a város kezelésébe juttatni. A megváltás előtt azonban a város szakértőket hallgatott meg, hogy vajjon mennyire kerülne az átalakítás. Volt 16 ezer, majd 8000 koronás ajánlat is. Ujabbban a város a tekintélyes Röck-cég szakértőjét hallgatta meg, akinek véleménye szerint gyökeres javítást kell végezni. Mint-hogy pedig az alakítás, illetve javítás végett a három gépet le kell szerelni s Budapestre szállítani, a szakértő azt ajánlotta, hogy a város szerezzen be egy 400 lóerős gépet s a kijavítandó másik három gépet tartálékolt szolgáljon. Temesvár részére készült egy ilyen gép s ezt a város megszerezhetné 200 ezer koronáért. Ezzel az újítással természetesen a telep kibővítése is vele járna s ily átalakítással 15—20 évig kielégítene a város fejlődésével fokozódó igényeket is. *Röthausner* Lipót, dr. *Óvári* Ferenc, *Koller* Sándor s *Tisztartó* Sándor felszólalásai után a városi közgyűlés a tanács ja-

vaslatát fogadta el. Ennek értelmében a polgármester tovább tárgyal a Röck-céggel, a befezett munkálat eredményéről a képviselőtestületet értesíti s a tárgyalás folyama alatt is gondja lesz arra, hogy a Siemen-cég garáncáló kötelezettsége a várossal szemben fennmaradjon.

Hirek a katonakórházból.

Folyó hó 14-én szép ünnepély keretében adták át a közös hadügyminiszter kitüntetését azoknak a katonai betegápolóknak, akik bajtársaikat eddig önfeláldozóan ápolták. Az ünnepély fényét emelték jelenlétükkel az őket mindig nemesre és jóra serkentő s oktató vörös keresztos önkéntes betegápoló hölgyeink.

A kórház katonái ápoló egész személyzete a törzskórház udvarán egy osztágha egyesítve *Schwarz* Rudolf főhadnagy parancsnoksága alatt kivonult. A kórházparancsok a szokásos katonai jelentés átvétele után a legénységhez a bajtársak és a haza iránti kötelesség teljesítéséről — példának állítva a bajtársak iránti kötelességteljesítésében a kitüntetettek — lelkesítő és buzdító beszédet tartott német nyelven, melyet azután *Vitkay* Imre százados hazafias s magyar szelleműl áthattott lelkes szavakkal fordított át magyar nyelvre.

A kitüntetettek előtt, a jelvényrel történt fel-díszítés után az egész osztág díszmenetben vonult el, egy altiszt vezetése mellett.

A szép ünnepségnek végén öröm volt nézni, mint tódulnak ami, minden jóra és nemes törekvő önkéntes betegápoló hölgyeink az ő kitüntetett védenceik gratulálására.

Annak a kérés kezű magyar katona ápolónak pedig csak úgy sugárzott az örömtől az arca, midőn látta, hogy az a nemeslelkű honleány az egyenlőség elvét nemcsak a nehéz, önfeláldozó betegápolói munkában juttatja érvényre, de az ő örömeiben is osztozik. Ime, így valósul meg az egyenlőség elve nemcsak a lövészárookban, de az itteni kórházban is.

Ujabb vörös kereszt kíségető kórházak beosztása a veszprémi cs. és kir. tartalék kórházhoz. Ugy látszik a felsőbb katonai vezetőség nagyon meg van elégedve az itteni tartalék kórház működésével, mert az eddig ennek ellen-örzése alá beosztva volt 17 ily vörös kereszt kíségető kórházhoz Zala megyéből a nagykanizsai cs. és kir. tartalékkórházról Tapolca nagyközség 3 ily kórházát, továbbá a szombathelyi cs. és kir. tartalékkórházról Jánosháza és Duka községben felállított kórházakat, ezenkívül Lázi és Gicz községben ujonnan szervezett ily kórházakat osztotta be a pozsonyi katonai parancsnokság. Ezzel természetesen a kórházparancsnokság teendői is tetemesen bővültek.

Egyébként, mint értesülünk a kórházparancsnokság ezen összes vörös kereszt kíségető kórházak katonai adminisztrációjáról szabályt állított össze, melyet már legközelebb minden egyes ily kórházaknál ki fog adni.

Csibekeltő gépek a katonai kórházban. A múlt alkalommal már megírtuk, hogy mily szép és üdvös kezdeményezést indítottak meg a mi vörös keresztos önkéntes betegápoló hölgyeink a súlyos beteg katonáinkat már nagyon is fenyegetni kezdő husinság elhárítására. Most már annak eredményes és szép folytatásáról számolunk be.

Az Országos Baromfitenyésztési Egyesület által küldött költőgépek múlt héten megérkezvén, az egyesület gépmestere felállította és már tojással megrakva működnek is. A működés megkezdésekor az önkéntes betegápoló hölgyeink és a törzskórházban ápoló sebesült és beteg katonáinknak *Vitkay* Imre százados és a gépmester a keltető gépről és kezeléséről ismertető előadást tartott.

Érdekes volt látni, hogy mily áhitattal és érdeklődve hallgatták beteg vitézeink a keltető gépek a mezőgazdaság szolgálatában való beállításának szükségességéről és annak kezeléséről való fejtegetéseket.

Az önkéntes betegápoló hölgyeink által megindított baromfitenyésztési akcióból ujabbban Szentgál község vette ki a maga részét és tüntette ki magát a gyűjtésben. A község hazafias és lelkes jegyzője, az előjárók, kisbírák fáradhatatlanul támogatják önkéntes betegápoló hölgyeinket s különösen egy szívből való lelkes honleány, a jegyző ur kedves rokona: *Pál* Ilonka urhölgy nem ismert ebben fáradságot.

Hogy e község hazafias lakossága átérte gyűjtő hólgyeink akciójának nemes célját, mutatja e 2060 tojás gyűjtésének eredménye, ezenkívül a betegek részére adományozott befőt és egyéb a betegeknek hozott kedvességek. Az adakozók közül különösen kiütek: *Tamá*s Gyuláné 100 tojás, továbbá *Oszwald* Bálint és neje tojás és 20 korona, valamint a takarékpénztár pénztárosa 100 tojás adományával.

Hogy pedig az eddig gyűjtött kottlós tyukok és a törzskörháznál már nyüzsgő kis csibesereg ne éhezzen, erről a mi nemes káptalanunk szives kormányzója: *Schreiner* János ur gondoskodott tengeri és ocslu adományával.

Fogadják a nemeslelkű adományozók a fáradhatatlan vörös kereszt önkéntes betegápoló hólgyeink általam tolmácsolt köszönetét. Előttük hálás elismerésem zászlaját én is meghajtom.

Szathmáry Miklós.

Uj ellenség.

Ami től hónapok óta tartottuk, de amire komolyan, érdekbiztosító körültekintéssel elkészültünk: bekövetkezett. Olaszország hűtlen lett a harminchárom éves szövetséghez, amelynek erős védő körében hevenyében takolt egységet megerősítette, tengeri hatalmát megalapozta s gyarmatosító politikáját érvényesítette. Az antantok csábító ajánlatai légváras csillogásukkal főzik a megfogható, békésen elérhető valóságot, amelyet Monarkiank a béke, a jó szomszedság, az állandó szövetség érdekeiért felajánlott. S a mosolygó hivatást csábítóbbá tette a milliárdok megígérése s az utcai tüntetések s az intervenció sajtó részére megnyitott s busasan kamatozó aranyforrás.

A szabadkőműves intellektuellek, forróvérű diáksereg, felgőzölt újságíró banda s radikális munkástábor forradalmi hangulatot csinált a józan többség, a háboruellenes olasz nép ellen. Az utca hatalma, lármás terrorja győzött a jobb belátás. A béke vágyát elfojtották, aggodó lelkek intelmeinek újat vágták s a parlamenti ellenzék vezéreit a fórumról életellenes fenyegetéssel elriasztották.

A háborus kormány győzött. Csak órák kérdése, hogy a nem provokált, sőt nagy területi engedményekkel parizott hadüzenetét Monarkianknak megküldje. Tehát fegyveres ellenség lesz a békére esküdött szövetségesből, aki — úgy látszik, félvén a szövetséges társak nála nélkül kivivott győzelmétől s félvén a boszúoló lézámolástól, most, a tizedik hónap küzdelmeiben támod orvul, komoly politikai, nemzeti s erkölcsi érdekekkel nem indokolható haragos indulattal ellenünk. Ugy mondja, hogy csak ellenünk, de mi nyugodtan, félelem nélkül várjuk a hadüzenetet, a világtörténet legperfidebb, nemzetre s kormányfértiaakra legmegbélyezőbb politikai tényét. Nyugodtan s bátran, mert bizunk az igazságos Isten védelmében, bizunk a magyar nép s államtársunk összretart erejében s bizunk a mellettünk hűségesen kitartó szövetséges társak hathatós segítségében.

Ha valaha: most fel a fejekkel, fel a szivekkel. Kishitűség, ideges lelki nyafogós, kihuzó félreállás pusztuljon. Leiki erőre, bátor szivekre, egységes részvételre, áldozatkészségre, csüggedetlen akaratra van szükség. Fértiakra, hősökre, hogy a haza fönmaradjon s boldogan éljen. Bizunk s küzdve küzdünk... (++)

„Tábori Igazmondó.“ A lövészárók-irodalomnak egyik kedves példánya került kezemhez az elmúlt napokban. Messze földről, Oroszországból, a mi dicsőségünket hirdető Nida hajainak locskolása mellől jött, ahol a schvehrhaubecok bñmbölése valója a harangzost s ahol az édes otthon után való vágyódás mély rezgésűvé teszi a hazától messze esett katonák lelkét. A lap címe: „Tábori Igazmondó.“ Tanítóember küldte: Csonka Ernő, a 69-es hindenburgiak egyik kemény katonája, aki a balatonpartii Paloznak iskolájától és templomától messze elszakadva, már augusztus óta a harctéren van, hogy példává váltsa szavait, amellyekkel a béke idején buzdította kis magyarjait a haza érdeknélküli szeretetére.

Milyen hát ez a lap? Nem valami fényes kiállítás, hisz nincs is erre idejük, módjuk. Hisz — mint fel is van tüntetve — a szerkesztőség és kiadóhivatal nem az Andrássy-uton, hanem a „Lövészárók-u. 9. gránátlyuk“-ban székel. Szerkesztik a hindenburgi bakák Lehrer-különítménye. Van ebben a lapban mindentéle rovat, akár a Budapesti Hirlapban, azzal a különbséggel, hogy

a gránátlyuki szerkesztőség nem látja ezt a világot olyan gyászosnak, mint mi; pedig nekik több joguk lenne ahhoz, hogy jeremiádozat és egyéb szomorúsággal teli sorokat vessenek arra a noteszből kitépelt papírra... Nem teszik... Viccelnek, kedvesen, mondhatni diákos naivsággal. Akárcsak a régi diáktél „Gaudéamus“ című diákújság t. c. szerkesztői. Pld. a „hindenburgi lehrerek“ ezt írják a vezércikk helyére: „Mint hogy a szerkesztőség tagjaiban egyetemesen nincs annyi sütnivaló, hogy tőle ilyen kitéljék, e rovatot állandóan mellőzni fogjuk.“

Aktuális hírei közül nevezetesebb: „Ma hajnalban sikerült vitéz földalatti torpedóflottánknak Szentpétervárral összekapcsolni... A *cár fogsgában*. Utban Budapest felé. Nikolajevics N.-nek sikerült egy őrizetlen pillanatban megszöknie. Üldözése folyamatban van. Részletek hiányoznak.“ Éppen ilyenforma kedélyességre vall az a híre is, hogy sikerült seregeinknek Oroszországot körülzárnia... kiéhezése a napokban várható. — A La-Manche csatornából pedig a vizet kiszivattyúzták és a német hadsereg diadalmasan nyomul London felé, stb.

Hirdetéseik közül igen nevezetes az ugynevezett „*kapkodó-készülék*“. A recipe szerint az ideoda repkedő orosz golyókat elkapkodja és a melényzebbre gyűjti. Feltűnő betűkkel van hirdetve és ajánlva a „*futó-készülék*“, megjegyzi, hogy az orosz hadvezetőség bevezette és általánosan használja, stb.

Apróhirdetéseik közül a következőket közlöm szösz szerint:

„Még 1914-ben, a Korona-kávéházban látott szőghaju médiéki tisztelettel kérem, tisztességes ismeretség ujra mikor, lehetséges? Levelek 15. tábori postaszámra küldendők.“

„Állást keres egy orosz kapitány, kinek százada az éj leple alatt megszökött.“

Szerkesztői üzeneteik közül érdekes: „*Kiváncsi*. Arra a kérdésre, igaz-e, hogy a fronton béke van, megsgújuk bizalmasan, hogy igaz. Eddig azért nem szöltünk, mert féltjük az otthoniakat az örömtől eredő gutaütéstől.“

Végül megjegyzi a lap, hogy a szerkesztőség a felelősséget nem vállalja.

Ez a rövid ismertetés ennek a sok vihart látott újságszámak, amely már a dicsőség emlékei közé került méltó helyére, szintén emlékeül a történelmi nagy időknek. M. F.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

HIREK.

Pünkösöd ünnepén.

Reánk virradt piros pünkösöd napja is. Ez a kedves ünnep, amelynek vallásos jelképe a tüzes nyelv, népies jelképe pedig a vérszínű pünkösdi rózsá. Tűz és vér.

Már az első pünkösöd is a tűz és vér jegyében folyt le. A Sina hegy ormán az ég tüzes villámai cikáztak Mózes fenséges alakja felett, midőn Jehova törvényeit kihirdette a két kőtábláról, s a földet az áldozati állatok vére festette pirosra. Tűz és vér!

A második pünkösöd napján Sion hegyén összegyűlt tanítványok felett is tüzes nyelvek alakjában jelent meg a Szentlélek, hogy az evangelium, az új törvény hirdetésében bájak legyenek, s annak igazságáért mindnyájan vértüket ontssák. Tűz és vér!

De annyi tűz még egyetlen pünkösödkor se lobogott, annyi vér még sohasem áztatta a földet, mint a mostanin. Nemzetek szívében lobog a gyűlölet, a lelkesedés lángja, az eget pirosra festi a pusztítás tüze, ezrek és százezrek vére pirosra áztatja a földet, változtatja a folyók, tengerek vizét. Tűzben, vérfen az egész föld keresgél. Ennyire piros még sohasem volt pünkösöd ünnepe!

És vajjon mié? Mi borította a földet lángtengerbe, miért ontják a nemzetek a vérfürdő? Talán új, boldogító törvényt hirdettek ki, s ehhez kell a borzalmas tüzfény, ezt ünnepejük oly rengeteg véráldozattal? Ó nem! Az orgyilkosság, a telhetetlen hódításvágy, az irigy kapzság, az elvakult boszuszomj régi bűnök, de nem új törvények. Ha új és törvényt kerestünk, akkor maradunk csak Ithton.

Igaz, hogy Ithton is találunk tüzet és vért. A hazaszeretetnek, a jogos védelemnek, a harci készségnek tüzeit, mely ott ég katonáink szívében, ott

pirlik arcukon. Ithton is vérzünk, gyászolunk áldozunk, de megtaláljuk az igazság lelkét is háborunkban. Mi nem gyűlöletből rántottunk kardot, nem hamis okból indultunk harcba, nem hódítani akarunk mások hazájából, hanem védelmezzük a magunkét, s hirdetjük az egész világnak azt a mármár elfeledett törvényt: ne bántsd a magyart!

Tűznek és vérfen ünnepe vagy szent Pünkösöd az egész világon, csak nálunk vagy az igazságéi is. Akit ma tűzben vérfen és igazságban ünnepeünk, Szentlélek Isten, jöjj el és újítsd meg a föld színét! Oltsd ki a pusztító tüzek lángját, apasszad el a vérfen folyását, derítsd az egész világra az igazság lelkét, Te pedig ne a tűznek és vérfen felelmetes jelképében lebegj felettünk, hanem ugy, mint egykoron a Jordán partinál, s a Tábor szent ormán — a béke szelid galambja képében.

Az ünnepen bibornok megyéspüspök ur Ó Eminenciája végzi az egyházi funkciót fényes segédlettel.

Az ünnep másodnapján az angolkisasszonyok intézetének templomában szentmise után pedig a bérmlás szentségét osztja ki az intézet nagyobb, valamint távozó növendékeinek.

— **Milliók hadikölcsön.** Báró *Hornig* Károly bibornok megyéspüspök ur Ó Eminenciája a második hadikölcsönre is egy millió koronát jegyzett.

— **Katonai előléptetés.** Ifj. *Csete* Antal a háboru kezdete óta a harctéren teljesíti hazafiai kötelezettségét. S ezt a szép kötelezettséget a magyar lélek lelkes odaadásával, bátran, semmi más, mint az édes haza nagy érdekeit féltve teljesíti. Bizony-sága ennek kétszeri előléptetése. Bevonuláskor hadapród volt s a harctéren előbb zászlóssá, most pedig — mint örömmel értesülünk — hadaaggá lépett elő.

— **A kispapok vizsgái.** A háborus viszonyok miatt a szemináriumokban mindenütt a szoktnál korábban befejezik vagy már befejezték a tanévét. A veszprémi kispapok is jó két héttel előbb mennek haza, mint más években. Még május hónapban — 27-én — meg lesz első vizsgájuk az egyház-jogból és az alapvető hittudományokból. Junius 2-án vizsgáznak a lelképásztorkodástanból és az újszövetségből. Az évrő Te Deum junius 3-ában van megállapítva.

— **Adományok.** A veszprémi városi nyilvános jellegű kórházban levő sebesült és beteg katonák részére a következő adományok érkeztek be: *Kanovics* Györgyné 3 doboz tépés, *Kálmánné* Pósa Ilus és *Schandl* Ilus gyűjtése 200 tojás, *Bodor* Gézané 1 pár csirke, 41 tojás; dr. *Benkő* Károly 25 korona. A nemesszívű adakozóknak ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a kórház igazgatósága.

— **Hadikölcsön ügyében.** Az alapítványi hivatal szivesen ad felvilágosítást a hadikölcsön jegyzésében, esetleg készpénzen jegyzendő költenyek beszerzését is költségmentesen magára vállalja.

— **Papszentelés.** Az egyházmegyei végzett kispapokat a tanév bezárását követő lelkigyakorlatok elvégzése után pappá szentelik. A szentelés határidejét Bibornok Megyéspüspök ur Ó Eminenciája junius 12., 13. és 14-ében állapította meg, mikor az egymásra következő három napon felkapják a jelölteket a aiszpapi, szerpapi és áldozópapi hatalmát és méltóságot.

— **Kiállítás a harctéren megvakult katonák javára.** Az angolkisasszonyok Sancta Maria intézete elemi és polgári leányiskolája, tanítóképzője tanítványainak rajz-, sílőj- és női kézmunka kiállítását pünkösöd két ünnepe d. u. 2 óráról 7-ig a tisztelt érdeklődő közönség számára nyitva tartja. Belépő díj gyermekeknek 10 fillér, felnőtteknek 20 fillér. Az egybegyűlt összeget a harctéren megvakult katonák javára ajánljuk fel, azért szivesen fogadjunk minél több látogatót és szives felülfizetéseket.

— **A város házról.** A városi hivatalok közül a legjobban elfoglaltak távol esnek egymástól. Az érintkezés pedig ezek között elég gyakori s ha ez kölcsönös átrándulásokkal történik, a minthogy eddig így is történt, dologmulasztással jár. A tanács tehát elhatározta, hogy az ily fontosabb s most távolálló hivatalokba telefon-mellékállomások szereltesse s az által a kölcsönös és szükséges érintkezést a hivatalbeli munka javára megkönnyíti.

— **Halálos elgázolás.** A helybeli barátok pénteken távirati értesítést kaptak, hogy P. *Ozrai* Izidor nagykanizsai házfőnököt, több ízben volt provinciálist a vonat elgázolta. Az elgázolás halálos kimenetelű volt. Részletek még hiányoznak.

— **Honleányi kötelesség.** Hogy a mezőgazdasággal foglalkozók gondatlanul láthatassanak munkájuk után, dr. *Véghegyi Kálmán* alispán a vármegye területén napközi otthonok szervezését rendelte el. A gondolat praktikus volt, minden községben megalkul a napközi otthon. Minden készen áll, csak vezetők kellene. Azért a kir. tanfelügyelőség arra kéri az állásban levő, valamint a többi tanító és óvodásokat, hogy sziveskedjenek ezeknek a napközi otthonoknak vezetésére vállalkozni s készségüket a kir. tanfelügyelőségnek *sürgősen* bejelenteni, mert már is több község kér vezetőket. Az otthonok vezetése ma nemcsak a megélhetés kérdése, amennyiben lakáson kívül 70—90 kor. honoráriumot fizetnek a községek, hanem feltétlenül honleányi kötelesség. Mi hiszünk, hogy hölgyeink megértik az idők parancsoló szavát s tudásukat, lelki felkészültségüket így fordítják a háborús célokra. Nevelnek addig, míg a kenyérkeresők más irányban lesznek elfoglaltak. Megjegyezzük még, hogy a tanfelügyelőség neveléshez értő intelligens hölgyek jelentkezését is szívesen veszi, ha nincs is oklevélük.

— **Halálozás.** Özv. *Hordósy* Endréné életének 80-ik évében f. hó 15-én d. u. 5 órakor Veszprémben elhunyt s múlt hétfőn az alsóvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra. Halála előkelő nagy családot borított gyászba. Őt gyermekén kívül unokák, dédunokák s széleskörű rokonság siratja a szép kort ért nemeslelkű urasszonyt. Nyugodjék békében!

— **A katonai munkásosztág.** A katonai parancsnokság *Békefi* Árpád hadmérnök-hadnagy, győri magánmérnök parancsnoksága alatt 260 főből álló műszaki munkásosztágot állított össze Veszprémben. Az indulási parancs kézhezvétele előtt ez a munkásosztág 10—12 napon keresztül teljesen díjtalanul elismerésre méltó munkát végzett részint városi területen, részint az osztálymérnökség munkakörzetében. A város területén szabályozták, járdaszűrűt elkészítették a menhelyi utat a külső püspökkert délnyugati oldalán. A Temetőhegyen rendezték az utcákat, betemetették a pocsolyszaklyut kinálkozó gödröket. A Jeruzsálem-hegy északi felületén részint, az új fertőtlenítőház mögött kiszélesítették a Sédpartra vezető mély utat, amely ily módon alkalmassá vált rendszeres vízvezetésre s kocsiközlekedésre. Mindez bizony a mai munkáviszonyok s nagy munkabér mellett nem kevés megtakarítást okozott a város javára s éppen azért teljes elismerés illeti meg a szakosított vezetést a munkásosztág parancsnokát, ugyszintén *Weidner-Diesel* Ernő alezredes-állomásparancsnokot, *Nagy* Sándor őrnagy, zászlóaljparancsnokot s *Muitts* népfőlközpontparancsnokot, akik a munkásosztágot a város részére átengedni szívesek voltak.

— **Hadikölcsön.** A Veszprémi Takarékpénztárnál történt második hadikölcsön-jegyzések összege meghaladja az egymillió koronát. Legnagyobbik a Veszprémi Takarékpénztár 100.000 K-val, *Mohácsy* György ág. ev. lelkész Marczalgergyéből 100.000 K, Veszprémvármegye közönsége 55.000 K, Veszprém város 40.000 K, *Strenner* Mariska (Veszprémfajsz) 50.000 K, dr. *Óvári* Ferenc 35.000 K, *Vurglich* Ágost felsőorsói prépost, Veszprémi r. kath. főgimnázium, *Schermann* József plébános (Nagygyánna) és a csingervölgyi üveggyár munkásai egyenkint 20—20.000 K; *Lakath* János (Berhida), *Tóttósy* Béláné (Budapest), *Néger* Ágoston prélátus, *Kövess* Ede és neje (Felsőörs), *Udvardy* Sándor őrnagy, *Szbeer* József (Csicsó) és a nagyvázsónyi uradalom nyug. cselédei egyenkint 10—10.000 K; a Veszprémi főgimnázium Alumneum-alapja 34.000 K, *Péller* Pál kanonok 16.000 K, *Bölcskey* Júlia (Nagyvázsónyi) 16.000 K, Veszprémi Ipartestület 6000 K, *Schamschula* Rezső tábornok 5000 K, *Kenessey* Mórirc kir. közjegyző 2000 K, veszprémi róm. kath. Tanítók Háza 5000 K, dr. *Pillitz* Pál orvos 6000 K, *Stangl* Sándor városi elöljáró tanító 3000 K, ifj. *Mekler* Ferenc németbarnagi földműves 4000 K, *Pöcz* Lajos líteri birtokos 3000 K, *Sörös* Sándor tótvázsónyi birtokos 2500 K, *Bauer* József városi elöljáró plébános 2000 K, *Rédegy* Rafael sólyi juhász 1000 K, *Szabó* Imréné és *Iván* Ferencné tótvázsónyi családasszonyok 1000—1000 K; *Kukorely* Lacika megtakarított zsebpénzéből 100 K összeggel.

Veszprém város képviselőtestülete a második hadikölcsönre névszerinti szavazással 75 ezer koronát szavazott meg.

A veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság igazgatósága legutóbbi gyűlésén kétezer koronát szavazott meg hadikölcsönre.

Kislődön eddig három nap alatt 20 ezer koronát jegyezték. A jegyzés még folyik. Nagy érdeme van ebben *Felki* Viktor kislődi plébánosnak, aki szívesen, lelkesen fadózik hiveinek gazdasági s szociális javai érdekében.

— **Megyegyűlés.** Veszprémvármegye törvényhatósági bizottsága f. é. június hó 14-én s a következő napokon rendes közgyűlést tart. A *tárgysorozat* főbb pontjai: Alispáni jelentés. — A vármegye alispánjának 1914. évre vonatkozó jelentése. — A vármegye 1914. évi házipénztári számadása. — A központi viládegyházmegyében üresedésbe jött 2 tagsági hely betöltése. — A vármegye részére jegyzett 100 000 korona hadikölcsön bejelentése. — Kassa szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a hadseregszállítóknál előfordult viszszaélések tárgyában hozott határozatát hasonló szellemű határozathozatal végett megküldi. — Kolozsvár szab. kir. város közönsége a háború viszonytárságai elől a magyar birodalom területére menekült osztrák állampolgároknak haladéktalanul Ausztriába való továbbítása tárgyában a m. kir. kormányhoz intézett feliratát hasonló szellemű felirattal való pártolás végett megküldi. — Veszprém r. tan. város képviselőtestületének azon határozata ellen, mellyel dr. *Rosenberg* Jenő városi főorvos részére a hadiállapot időtartamára lőtüntési pótlékot szavazott meg, dr. *Illés* Dezső és dr. *Sándorfi* Kázmér felelőszóval élnek.

— **Veszprémi női kereskedelmi szaktanfolyam.** Akik az 1915/16. tanév szeptember hó 1-én kezdődő női kereskedelmi szaktanfolyamra beiratkozni óhajtanak, 1915. június elejétől június hó végéig 10 kor. beirataási díj befizetésével mellett jelentkezhetnek az állami felső keresk. isk. igazgatóságánál d. e. 10—11 óráig a régi ipariskola helyiségében (tűztorony alatt). A női tanfolyam csak akkor kezdhető meg, ha a jelentkezők száma legalább 25 lesz, ellenkező esetben a befizetett díj visszacsorgóztatik. A tandíj minden óra előre fizetendő 12 koronára.

— **Kitüntetés.** *Ferenc* Salvator főherceg mint az Országos Vörös kereszt-Egyesület védnöke *Kelndorfer* Oszkárt a balatonfüredi fürdőintézet felügyelőjét a hadegészségügy körüli érdemeinek elismeréséül, amelyeket a balatonfüredi hadikórház röntgen laboratóriumának szakszerű vezetésével szerzett, az ezüstéremmel tüntette ki.

— **Nyugdíj.** *Czeczéi* Károly, mezőszentgyörgyi s *Nagy* Sándor Ősi községi jegyzők nyugalmába vonulnak. Nyugdíjaztatási kérvényüket a június 14-iki megyei közgyűlés intézi el.

— **Hirdetmény.** Közhírré teszem, hogy az 1915. évre készített I—II. oszt. és IV. oszt. kereskedelmi adókielirési lapstomok, valamint a tokekamatadó kiemelési lapstom a városi adóhivatalban 1915. évi május hó 24-től ugyan e hó 31-ig közzemlélre lesz kitéve. Figyelmemet ez érdekelteket, hogy a lapstomokat saját érdekük megóvásá céljából betekintheik. Dr. *Komjáthy*, polgármester.

— **Özvegyi ellátás.** A vármegyei közgyűlés tárgysorozata felelmit, hogy *Rozmán* Károly vármegyei irodai segédisztát a harcetlen szertett betegségben *hősi halált* halt. Özvegye kérvényt adott be a vármegyéhez temetési járulék, özvegyi nyugdíj és gyermeknevelési járulék megállapítása iránt. A kérvényt a legközelebbi megyegyűlésen tárgyalják. A vármegye ezzel a hivatással utját vágia mindannak a hirasztelésnek, ami ezt a halálesetet nyomon kísérite. Aki a hazaért halt hősi halált, annak emléke is legyen s maradjon tisztá.

— **Liszt.** Dr. *Komjáthy* László polgármester a csütörtöki közgyűlésen választotta a városi liszt ellen felhozott panaszokra s különösen arra a szelvényben hangoztatott állításra, hogy a város ennél az üzlemnél haszonra dolgozik. Kijelentette, hogy az a szándék, hogy a város nyereszkeskedjék, sohasem vezette, viszont pedig a mai bizonytalan helyzet jogosultta teszi, hogy a közönség érezhető megterhelése nélkül szükséges, jó célokra tőkét biztosít. Nincs kizárva, hogy ily megtakarított összegre éppen a közlelemzés biztosítása végett lesz szükség. *Tisztartó* Sándor a polgármester jelentésére válaszul, kijelenti, hogy a képviselőtestület teljes bizalommal viseltetik a polgármester iránt s ezt a bizalmat csak fokozza az ő és a tanács ismeretes buzgalma, mellyel ezekben a nehéz napokban a városi ügyeket intézik. Mégis arra kéri a polgármestert, hogy a közlelemzésen mutatókozó haszon nagyságáról, hovatartásáról majd a há-

borus idők leteltével a közönséget ne csak a városi zárszámadásokban, hanem külön értesítéssel is tájékoztassa. A polgármester ezt meg is ígérte.

— **Orosz foglyok.** Mult számunkban megírtuk, hogy a polgármestert a nyári munkák zavarátalan elvégzésére orosz foglyokat szándékozik hoztatni. A tanács legutóbbi gyűlésén foglalkozott ezzel az eszmével s gyakorlatiassága miatt jónak, keresztülviendőnek tartja. Megbízta a polgármestert, hogy ebben az ügyben az illetékes fórumokkal a tárgyalást kezdje meg.

— **Zsirfelesleg árusítása.** Egyes vidéken a magánosok által eredetileg házifogyasztásra levő sertések szalonnájából és zsírjából számottevő mennyiség található, mely az illető magánháztartásokban, mint felesleg jelentkezik. A földművelésügyi miniszter a huszvizgálati rendelet előzetes vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseitől eltekint s megengedi, hogy a törvényhatóság területén lakó magánosok által már ezeidig levágot sertéseknek az illető egyének saját háztartásában fogyasztásra nem kerülő felesleges szalonnájá állatorvos-huszvizgáló utólagos vizsgálata alapján közfogyasztásra bocsátható legyen. Az ily szalonnát árusítani kívánó magánfelek kötelesek azt áruba bocsátás előtt hatósági állatorvossal megvizsgáltatni.

— **Köztisztasáért.** Ismeretes, hogy bizonyos ragályos betegségeket a rovarok terjesztenek. Dr. *Véghegyi* Kálmán, figyelemmel a meleg időszak közeledtére, a tisztaság szigorú ellenőrzésére utasítja a járási s a városi hatóságokat s tisztaságra inti és kéri a lakosságot is. Felhívja az illetékes hatósági közegeket, hogy a község lakosait dobszó útján is hívják fel a magánlakásokban a köztisztaság nagyon fontos fenntartására s az élelmicikkek állandóan tisztántartására és kezelésére. A városok rendőrségét pedig az illető városi tisztiorvos közbejöttével arra figyelmezteti, hogy gyakori vizsgálataikkal folyton szem előtt tartsák a köztisztaság fenntartását a köz- és nyilvános helyeken, kimért étel- és italneműek, valamint a piaci árucikkek árusításánál s ahol a köztisztaság ellen kifogásolni valót találnak, hatáskörükben azonnal intézkedjenek.

— **Geológusok a Bakonyban.** A m. kir. honvédelmi miniszter értesítése szerint a m. kir. földtani intézet geológusai a Bakonyban, tehát a hadszínter mögötti területen, a folyó ében is geológiai felvételeket fognak végezni. A miniszter vármegyénk alispánját is felhívja, hogy a geológusokat hatósága területén támogatásban részesítse. Tájékoztatlja közli a geológusoknak azt a tapasztalatát, hogy a lakosság egyrésze a térképek látására bennök kémeiket sejt, sőt őket bántalmazza is. A támogatás tehát különösen az ily gyanu megszűntetésére kívánatos. A kiküldöttek arcképes igazolvánnyal rendelkeznek. Alispánunk a miniszter rendeletét megküldötte a főszovalbíráknak s községi jegyzőknek.

— **Élelemzés a vidéken.** Pápan a városi tanács legutóbbi ülésén foglalkozott a huszdrágaság kérdésével s a polgármester javaslatára elhatározta, hogy próbáképen 6 sertést vásárol s azt kiárusítja. A sertések megvásárlásával és forgalomba hozatalával a tanács a városi állatorvost bízta meg. A városnak az a törekvése, hogy a rekvirált kukoricából állattenyésztés céljára nagyobb mennyiséget szerezzenek be, hajótörést szenvedett. A polgármester a közlelemzési bizottság legutóbbi ülésén mutatta be dr. *Antal* Géza orsz. képviselő táviratát, mely szerint a miniszter semmi különmenyek között nem hajlandó állattenyésztési célokra kukoricát átengedni. *Aradon* a város hatósága azzal a tervvel foglalkozik, hogy a hét két napján szüneteltetni fogja a huskmérést a mészárszékekben. Ezzel egyidejűleg a mészárosok a marháarak szakadatlan drágulása következtében engedélyt kértek a husárok fölemelésére. Ezt a hatóság méltányosnak találta s az újabb husárákat ekként állapította meg: Szegyhús 2 kor. 40 fill. Leveshús 2 kor. 80 fill. Pecsényehús 3 kor. 20 fill. Irigylejük az aradiakat, akik a husárák ismételt emelése után is sokkal olcsóbb húst esznek, mint mi.

— **Lisztkeverési engedély.** Most érkezett le a vármegyére a kereskedelmi miniszter rendeletere, mely a lisztkeverés szabályaitól eltérőleg megengedi, hogy a hatóság külön szolgáltathassa ki az üzletemberekkel a gabonalisztet és külön a kukoricalisztet. A kereskedők tehát ezenul mindkét fajta lisztet külön adják vevőiknek. Tekintettel a rendelet fontosságára, mindjárt a megérkezés napján, pénteken közölve lett a városok polgármestereivel, valamint a többi közigazgatási hatóságokkal.

— **Vigasztaló.** Sok család lelkét öli a kétségbeesés, hogy katonafiakról hónapok óta nem kapnak hírt. Elsíratják, gyászolják őket, azt híven, hogy meghaltak. Ilyenek vigasztalására írjuk, hogy egy kaposvári születésű katona hét hónapon át nem adott hírt magáról s csak ennyi idő eltelte után tudatta, hogy orosz fogságban van. Bizonyára több magyar fiu is van ott, akit már innen hazulról eltemettek, ott pedig — hála Istennek — még életben van, de egy vagy több ok miatt még nem írhatott.

— **Turistaut.** A badacsonyi turistautat javítják. Erre a célra Zalavármegye törvényhatósága 600 koronát engedélyezett.

— **Vadászterületek bérbeadása.** Somlyóvársárhely község május 30-án, Királyszentistván község pedig május 29-én adja bérebe vadászterületét. A bérletidő hat év. A vadászterület az előbbi községben 2504, utóbbiban pedig 1141 kat. hold.

— **Zalamegye népesedése.** Zalamegyében ez év első három hónapjában a születések száma 4301, a halálozásé 3330. A vármegye tehát 971 lélekkel szaporodott.

— **A vasuti teherárforgalom.** A háború kitörése óta a m. v. fővonalain és a kezezése alatt lévő mellékvonalakon, nemcsak hogy a teherárúkkal érkezett kocsikat az értesítőt vett 6 óra alatt ki kellett üríteni, hanem az árut ezen 6 óra alatt el is kell szállítani. Fuvarosok és munkások hiányában ily rövid idő alatt lehetetlen volt az áru elszállítása és annak következményeit — a tetemes fekbért — a kereskedők súlyosan érezték. A kereskedelmiügyi miniszter most rendeletet bocsájtott ki, melyben meghagyja az igazgatóságoknak, hogy oly állomásokon, ahol a tömeges és nagyarányú katonai szállítás érdekeivel az összegeveztethető, nem szabad az áruknek 6 óra alatti elszállítást követelni, hanem úgy az értesítés napja, valamint az azt követő hétköznap fekbérmentes napoknak engedélyezendők.

Hadifoglyok mezőgazdasági alkalmazása magánosoknál.

A földmivelésügyi miniszter értesítette az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy intézkedések történtek arra nézve, hogy a hadifoglyokat mezőgazdasági munka céljaira magánosok is igénybe vehessék. E rendelkezés értelmében magánosok saját gazdasági üzemükben végzendő mezőgazdasági munkára hadifoglyokat csak 200-as vagy ennél nagyobb csoportokban kaphatnak és csakis a csoportlétszám tizszázalékának megfelelő őrszemélyeztetéssel.

A hadifoglyok átengedésére irányuló kérvények a gazdaság fekvése szerint illetékes főispánnál nyújtandók be, s ki azokat megfelelő véleményezéssel közvetlenül a hadfelügyeleti bizottsághoz terjeszti fel s ha ez a bizottság a kérelmet teljesíthetőnek találja, további intézkedés és a hadifoglyok kiutalása végett az illetékes cs. és kir. katonai parancsnokságnak küldi meg.

A rendelet beható intézkedéseket állapít meg az egészségügy ellenőrzésére nézve, noha három heti elkülönítés és orvosi megfigyelés előzi meg a hadifoglyoknak utnak indítását, a katonai hadifogly csoport a hozzá beosztott örkülönítmény tagjaival együtt az utolsó vasuti állomáson való megérkezése után a munkaadó költségére hatósági orvos által a munkaadó költségére megvizsgálándó és ez az orvosi vizsgálat legalább két hetenként megismétlendő. Az egyes birtokok a részükre engedélyezett hadifoglycsoportnak gazdasági munkálatokra való igénybevétele tekintetében a katonai parancsnoksággal írásbeli szerződést tartoznak kötni.

A hadifoglyok csak a szokásos mezőgazdasági és földmunkálatokra alkalmazhatók, lehetőleg tekintetbe véve az illetők rendfokozatát, műveltségi fokát és egyéb személyes alkalmasságukat. A munkáltatás a katonai parancsnokság állandó ellenőrzése alatt áll. A munkaadó kötelese a foglalkoztatandó hadifoglyok és a kirendelt örkülönítmény részére megfelelő és biztos külön elszállításiáról, fekvőhelyekéről, takarókról gondoskodni,

továbbá őket saját költségén szükséges tüzelőanyaggal és a hazai gazdasági munkásokkal minden tekintetben egyenlő, egészséges és elegendő élelemmel ellátni. Külön munkálatokért pótlék fejében tea, dohány, főzelékfélék, tészta stb. adhatók, szeszitalokat azonban adni nem szabad.

A hadifoglyok* munkája fejében a munkaadó minden hadifogly után naponta hat fillert tartozik a hadügyi igazgatás javára az illetékes katonai parancsnokságnak hetenként utólagosan megteríteni. Ezenkívül a munkaadót terhelik a hadifoglyoknak, az örkülönítménynek vasuton, vagy hajón oda- és visszazárási költségei s végül ugyancsak a munkaadó kötelese a szükséges munkaeszközökről és azok időközi javításáról gondoskodni. Pihenőnapul a hadifoglyok részére kizárólag a vasárnap van megállapítva, egyéb napokon a hadifoglyok gazdasági, illetve a földmunkánál szokásos törvényes munkaidőben foglalkoztatandók. Egyéb részletek tekintetében az illetékes katonai parancsnokságok adnak bővebb felvilágosítást.

Az ellenség nyomában.

Irtó: Szaberényi László, cs. és kir. tábori lelkész.

Ha a világháború előtt egy új Dániel próféta lépett volna fel, aki öszövétségi lelkületével megjövendeli a nagy pusztulást, hogy „a had elmulatával következik az elhatározott végpusztulás, a fogly az eledel és egyéb áldozat, s hiszen a pusztaság utálatossága”: talán nem hitte volna a világ. Hiszen nem szíoux-indiánok vagy kongonégerek hanem európai művelt nemzetek állanak egymással mérközésben. Az újságok gyakran adtak hírt a Kárpátokon betörő éhes orosz csordák barbárságairól. Nem rég olvastam, hogy egy orosz napi parancs arról panaszkodik, hogy saját területeik többet szenvednek csapataik otlétekor, mint mikor azok az ellenség (t. i. akár mi, akár a németek) végig vonul; és erendéi a szigorú de bizonyára eredménytelen — vizálatok.

Ha a felvidékről érkezett hírek arról számoltak volna be, hogy a beruccant ellenség mindent felévert, ezen még nem csodálkozhatnánk; hiszen a napok óta kopláló csorda ugyancsak dolgozik, ha buja legelőkre eresztik. De ha házakat, kerítéseket felégetnek, butorokat összetörnek, gondoskodnak arról, hogy a széknek, asztalnak legalább is két lába hiányozzék, hogy a könyvek lapjai kiszakítva a sárban heverjenek, hogy a képekben, tükrökben, edényekben épség ne legyen, akkor itt oly barbár és erkölcsileg neveletlen lelkekkel találkozunk, kik valósággal élvezik a pusztítást és annak utálatosságát.

A december elején kezdődő nagy orosz visszavonulás után, melyre a folytonos vereségek és a még maig is tartó sikertelen próbálkozások következték, bő alkalmam nyílt az ellenség nyomában járnai és felszabadult területekre lépni. Lovasági hadosztályunk volt a dicsőség, hogy a homonnai nagy oroszvereség után az ellenséget őzöbe vette. Oly gyors volt az oroszok kitarokodása az országból, hogy alig győztük őket kergetni. Szegény homonnaiakat csuful ellátták! Néhány héttel előbb még ott voltam a virágzó, élénk városokban. A nagy főtér háttérében a remek Andrassy-kastély, balról a plébánia, a templom, a szép apácázárda, a díszes szálloda, aztán a széles főutca: az élénk fejlődő felvidéki helység színeit mutatja. A második vizontlátás annál szomorubb; ledől, égett gerendák, félig elégett és leszakított ablak- és ajtó-részek, az üzletek előtt az összezúzott berendezések, szekrények töredékei, a boltokban állati hulladékok, mert az oroszok a boltokat, szobákat istállóknak szokták használni; sőt emeletlen is láttam hátrahagyott istállókat; a lovakat felvezetik az emeletekre is.

Az utcákon mindenütt butor-romok, kellő gondnal bezuzva, mintépvé, sárbatiporva. Amint az utcákon végig lovagolunk, az ott maradt öregasszonyok és öregemberek köszöntgetnek felénk; arcukról lesír néhány napos izgalom halálsápadtsága. Szóval minden azt beszél, hogy itt az oroszok jártak. „Az oroszok”: talán jobb kifejezés, mintha azt mondanánk: az ellenség; ez utóbbi keveset jelent. Az előbbi magában foglalja a cárizmus mindent eltipró zsarnokságát, a kultúrátlanlág vad ösztönét, a kancsuka rémségeit, a wltki bódító mámorát.

Mi azonban sietünk tovább a mezőlaborci országoton, mert a muszkák is igen sietnek — visszafelé; mindenütt a szörnyű rondaság, pusztulás és annak utálatossága az oroszok, az ellenség nyomában. Az utmenti lövészárkokban fűrészeknek szemeim; mintha csak valami értéktárgyat kutatnánk a rongyok, a sárba tiport paplanok, ágyneműk között. Igen, az az értéktárgy az én új reverendám volna, amit hazulról utánam küldtek, de a későbbi reklamáció végzése szerint — úgy látszik — a muszkák „vettek át” a homonnai postahivataltól, és ha esetleg sikerült a szerencsés „átvevőnek” ép kézláb elmenekülnie, hát bizonyára jámbor lelkeknek suggalatait követve, valamelyik ajátos orosz tábori pópának ajándékozta, aki ugyancsak dicsekedhetik most az arany díszítéses vadonát új reverendával; legalább is a lövészárkok rongyai közt nem sikerült megtalálni.

Utunkban mindenütt a tűzvész és pusztítás romjaival találkozunk.

A kisebb helységekből persze, mint: Koskócz, Laborc-Radvány, csak épen az, elhagyott házak, itt-ott, vannak felpörkölvé. Kis községekben a gyujtogatáson kívül egyéb alkalom nincs a raffinált pusztítási ösztön kielégítésére. Aztán meg, — mint az otthon maradtok beszéljük, — az oroszok büntetésképen égetik fel azok házait, kik előlük elmenekülnek; ezzel akarják ök bizonyítani, hogy ök nagy gavallerok, tehát tőlük nem kell félni; viszont jaj azoknak, kik öket kegyetlenek tartva előlük menekülnek! Mindenesetre a „barátság” és jóindulatnak nem a legelőkelőbb megnyilvánulása.

Mezőlaborczra érve a romboló örlélet legváltozatosabb mozgóképeit látjuk. A nagy gyujtogatás, a felpörkölt házak, üszkös gefendák az alapszín. A színezés, apróvénások, karcolatok körülbelül ezek: könyvek, jegyzetek, üzleti naplók a sárba tiporva; butorok az utcára kiszörve, bezuzva, letördelve, felhasogatva; emitt meg egy rakás zsidó-biblia, nagy betűs, pompás könyv-peldányok; díszes, vastag fekete táblákkal, minden bizonnyal a legvadabb szándékkal egyenesen az ut-csatornába szörve. Egy öreg, sovány zsidóember áll mellém, amint az egyik sáros, vizes jóságot a csatornából kiemelem és nehezen érthető zsargonnal beszél az oroszok garázdálkodását és mondja, hogy ő most itt a „polgármester”.

„Ja — mondok — hát avanszirozott az orosz uralom alatt? mert két héttel előbb még a polgárorség parancsnoka volt, mikor lefényképeztük”. Ugyanis a furcsa típusú bácsit azonnal felismertem; legutóbbi ittlétünk alkalmával fényképezőgépele állítottuk, mert igen különleges külsejű ur volt a „polgármester ur.” Ő is emlékezett a dologra. Amint az utcán járva a törött székeket és bezuzott szekrényeket kerülgöttem, hát zongorapédált látok a szememben; biztos, hogy ebből a bevert ablaku házból került ki; benézek és látom, hogy egy kétlábú zongora teteje és oldala bedöngötve, billentyűi kiverve, hurjai felszaggatva éktelenkedik az uras szobában. A zongora harmadik lábának igen nagy ütést adhattak, hogy helyéből kitörött és így a megszufolt jóság lecsúszott a padlóra.

Másik szobában a divány összehasogatva, a tükröz bezuzva, edények apróra törve; ilyen látványt nyújtottak az utcák, a házak és azok belseje. Valószínű, hogy a harci mámorban — akár csak a részegségben — az ember hajlandó kisebb-nagyobb mértékben a rombolásra. De — úgy látszik — az oroszoknál ez a hajlam, mint valami kielégíthetetlen, beteges szenvedély, esztelen, állatias ösztön jelentkezik és működik. Még a déli-harcéren beszélt nekem egy sebesült magyar katona, hogy Sabác elfoglalásánál egy házból rálöttek; több társával ő is sebesülten a házba rohant; a merénylő szerbek a halál fiai lettek, ő pedig dühében egy tükröt bezuzott. „De maig is sajnálom — mondá — hogy ezt az ostobaságot elkövettem; szegény ember vagyok, de megfizetném, ha lehetséges volna. Egyéb kárt nem is csináltam a háboruban senkinek.” Így nyilatkozik meg a magyar kedélyvilág a háború borzalmi közepette.

Siralmas, gyászos és megrázó kép az, mely az ellenség nyomában a szemlélő elé tárul; olyan, mint egy rémséges álom, melyet elfeledni nem lehet. Jó három hónap múlt el azóta; az emberi csordák garázdálkodása most már teljesen megszűnt a felvidéken; a Kárpátok bércein most már minden kísérlet hajótörést szenved; akkor még a Kárpátok inneni oldalán jártunk az ellenség nyomában. Lessz idő nemsokára, midőn Galicia határain túl lépünk az ellenség nyakára.

A háboru krónikája.

Május 16. A győzelmesen előrenyomuló szövetséges csapatok egyre nagyobb sikert aratnak. Rudnik, Lezajsk, Jaroslau, Sztary-Szambor és Boryslav ismét a birtokunkban van. A 10. hadtest Przemysl városának kapui előtt áll. Kolomeától északra csapataink minden ellenséges rohamtámadást visszavertek.

A németek a st.-julien-yperni uton előbbre jutottak. Április 22-ike óta sebesületlen hadifogyóik száma 110 tiszt és 5450 főnyi legénység. Carency és Ablain kiürítésénél visszakerült az ellenség kezére öt régebben zsákmányolt ágyú. A harctér más helyén a németek visszaverték több ellenséges támadást.

Május 17. Orosz-Lengyelországban tovább folyik az oroszok üldözése. Radnik és Przemysl közt a Szan-folyón átkergettük az orosz utóvédet. Sok orosz fogságba jutott. A Magiera-magaslat vidékén is szétvertünk egy erős orosz utóvédet. 30 ezernél több orosz elfogtunk és 7 ágyút és 11 géppuskát zsákmányoltunk. Ma délelőtt csapataink zenezóval bevonultak Szamborba. Kolomeától északra vereség éri a támadó oroszokat.

Május 18. Győzelmes seregeink tovább nyomulnak előre. Drohobicot is elfoglaltuk. Ismét 5100 orosz foglyot és 8 géppuskát zsákmányoltunk. A németek jelentik, hogy Jaroslau vidékén több helyen átléptük a Szant. Przemysl birtokáért már folyik a küzdelem.

Május 19. Eddig 174.000 fogoly, 128 ágyú és 368 géppuska a zsákmány. A szövetséges csapatok már a Szan keleti partján vannak. Az oroszok megállítottak az új csatára. Ellenátadásaitak víté katonáink véresen visszaverték. A felső Dnyeszter mentén heves harc folyik. Kolomeától északra visszavertük az ellenséget. A német jelentés szerint nagyobb harc folyik Przemysltől délkeletre és Sztary vidékén.

Május 20. A Szan keleti partján győzedelmesen előre nyomulnak csapataink. Az ellentámadást megkísérlő ellenséget véres veszteségével visszaverték. Szambortól északra több magaslati állást elfoglaltunk. Az ellenséget több helységből kivertük. A foglyok száma ezrével növekszik. Szaporodik a zsákmányolt ágyú és géppuska.

Yperntől északra eredményesen harcolnak a németek. Neuve-Chapelle-től délre több angol támadást visszavertek. Dünkirchent a németek bombázzák. A támadó franciákat súlyos veszteség éri.

Május 21. A szövetséges csapatok egyre tért nyernek kelet felé. Minden orosz támadást, még oly erőset is, visszavernek. Az ellenséget súlyos veszteség éri. A Felső-Dnyeszter mentén 5600, Kolomeától északra 1400 orosz fogtunk el. Przemysltől északra, a Szan keleti partján nagy veszteségükkel visszavertük a kétségbeesetten támadó oroszokat. Az ellenség futva menekül.

A shagori-frauenburgi vonal irányából jelentett nagyobb ellenséges erőkkal eddig nem ütköztek össze a németek.

A Dubissa mentén támadásokat visszaverték a németek, 900 hadifogoly és két géppuska maradt a kezükön.

Tegnap Podubistól északra támadtak a németek, elfoglalták a 105. számú magaslatot és további 500 orosz fogtak el.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

25

Imádkozás a fürdő előtt.

A kegyhelyen történő különféle vallási szertartások között egy sincs, mely jobban megragadná a látogató figyelmét és egyuttal nagyobb hatást tudna kelteni, mint az akkor elmondott imák és ájtatoskodások. Mondhatni, sehol másutt a keresztény világban nem láthatni ennek mását. Róma szent helyein, ahol pedig szintén sok zarándok fordul meg, vagy Moszkvában és Kijevben, az oroszok vallási központjain, ahol a vallásos orosz nép benső ájtatosságának annyiféle tanujelét adja, megközelítőleg se játszódnak le azok a jelenetek, melyek itt a betegek fürdése alkalmával lejátszódnak. Hozzá legfeljebb a mohamedán világ vallási központjain előforduló jelenetek hasonlíthatók némileg.

Aki embert még nem látott imádkozni igazán szívvel, bensőleg, az nézze meg ezeket a lourdesi

imádkozásokat. Főszerepet a kegyhelynél alkalmazott papság játsza itt, akik majd mind fiatal papok, mert idősebb ember talán ki se bírná azt a lelket és testet egyaránt igénybevevő munkát, amit ezek ilyenkor végeznek. Végzik pedig ezt a munkát ingyen, önzetlenül. Tisztán embertársai iránt való nagy szeretetük vezérli őket ezen a téren. Még a gyanyuja se férhet hozzá a tetteiknek, mert lehetetlen, hogy halandó ember az érzelmek ilyenén szinlelésére képes legyen. Ide bensőséges hit, törhetetlen meggyőződés kell, ami előtt tisztelettel kell meghajolnia mindenkinek.

Nem közönséges imádkozás az, hanem valami megnevezhetetlen megnyilatkozása a mélységes hitnek és bizalomnak, amihez hasonlót — ismétlem — hiába keresnénk a világon bárhol is.

Míg a keresztény világban az imádkozás összekulcsolt kézzel történik, addig itt igen gyakran kiterjesztett kezekkel imádkoznak tartósan, hangosan. Az előírt hosszú imádságokat ugyanis mindig hangosan, néha erősen fölkiáltva mondják. A barlangnál jelenlevő közönség, elsősorban a beteg hozzátartozói a papsággal együtt mondják ezeket a hosszú Mária-litániákat. Imádság közben néha leborulnak és a földet csókolják. Olyan módja ez az imádságnak, mellyel mintegy megostromolják az Eget. Csak déli román fajú nép tudhat így imádkozni, akiknél az érzelmek erősebben szoktak megnyilatkozni. Legfeljebb még a szláv fajú népek körében, különösen az oroszoknál és lengyeleknél láthatjuk ennek mását.

Itt is megnyilatkozik a francia szélsőség — amiről előbb említést tettem — s ami a velük rokon többi román fajú népeknél, az olaszoknál és spanyoloknál is tapasztalható. A francia vagy angol, vagy ördög. Mondja róluk egy régi közmondás. És ez a rövid jellemzése a franciának igen is találó. Gondoljuk meg, hogy míg egy része ilyen szokatlan módjával az imádkozásnak mintegy megostromolja az Eget, addig a másik teljes közönyösségre vagy éppen istentagadásba süllyedve vajjon nem adja-e fényes példáját a legnagyobb szélsőségeknek? Az egyik valóságos angyal, aki egész életét önzetlenül embertársai javára szenteli, a másik az ő utálatos cinizmusával és megátalkodott istentagadásával valóságos embeii alakba bújított ördög. Olyan szélsőség ez, melyhez fogható kevés nép körében található.

Az említett hosszú imádságokkal még nincsen vége a betegek gyógyulásáért tartatni szokott könyörgéseknek. Mikor a beteg a fürdőből kijön, az érte imádkozókkal együtt imádkozik ő is kiterjesztett karokkal a fürdő előtt. Majd ezeknek az imádságoknak az elvégzése után az egész imádkozó közönség a barlang elé megy, ahol a beteg rendszerint hordágyon vagy talyigán ülve vagy fekvé fönnhangon olvassa a betegek számára előírt imádságokat.

Megtörténik, hogy a csodás gyógyulás még az imádságok tartama alatt beáll. Sokan később gyógyulnak meg és már mint egészségesek térnek vissza távoli otthonukba. A gyógyulásokról a kegyhely orvosai hivatalos jelentést adnak ki, mint olyanok, akik a betegeket előzőleg megvizsgálták és gyógykezelték, de semmiféle eredményt elérni nem tudtak. A sok gyógyult vagyoni állapotához mérten hozzájárul a kegyhely szépítéséhez vagy a szegény betegek alapjához. Innét részben, hogy a kegyhely bővítésénél van látva mindennel s hogy a szegény sorsu betegekről könnyűszerrel lehet gondoskodni.

A fürdőt kizárólag csak betegek használhatják és ki van zárva annak a lehetősége, hogy valaki esetleg kedvtelésből használná azt. Betegnek kell a fürdőt használni akarónak lennie, orvosi vizsgálaton kell átesnie és előzetesen jelentkeznie abból a célból, hogy minden előleges intézkedést megteheszenek a már említett hosszadalmas szertartások elvégzésére. Igazán cinizmus kellene ahhoz, hogy valaki jelentkezzék minden komolyabb baj hiányában és elvégeztessen egészséges léte azokat a fáradsalmas szertartásokat és imákat, miket kizárólag a betegek gyógyulása érdekében végeznek.

A forrás vize a fürdőn kívül más célra is használható. Közhasználatra csapok vannak a fürdő és a barlang között alkalmazva, melyekhez mindenki a legnagyobb könnyűséggel hozzáférhet. Poharak vannak a csapok mellett elhelyezve, hogy ki-ki tetszése szerint élvezhesse a forrás pompás vizét. Vannak, akik valamelyik fájó testrészüket nedvesítik meg a forrás vizével, különösen a szemet szokták mosni vele.

Lakás kiadások a Balaton partján.

A magyar kath. tanítók balatonmelletti üdülőházában 250 koronától 1000 koronáig terjedőleg több egy és két szobás lakás kiadó, ha szükséges konyhával is a nyár egész időnyére június 1-től augusztus 31-ig. Ellátás mérsékelt áron a fürdőtelep vendéglőjében vagy közel alig 2-3 perc távolságban fekvő községben a kifőzdénél kapható. Megkeresések Bóna Lajos igazgató-urhoz intézendők Balaton-Lellére.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Pfenning János és Magasházi Teréz fia István r. kath. — Gécs Eszter fia halvaszületett. — Kalauz Imre és Ober Terézia leánya Anna r. kath. — Kovács Miklós és Kraicsics Rozália fia László r. kath. — Kolonics Ferencz és Pátkai Katalin leánya Mária Terézia r. kath. — Heiter Anna leánya Anna r. kath. — Szauerwein Pál és Novák Erzsébet fia Kálmán r. k.

Halálozás.

Molnár Ferenc r. kath. 8 hónapos. — Bujdosó Mihály szegényházi tag r. kath. 75 éves. — Schmidt György tanuló r. kath. 18 éves. — Özv. Hordósy Endréné Flink Terézia magánzó r. kath. 79 éves. — Özv. Holtzhauser Györgyné Cseh Mária napszámosnő r. kath. 63 éves. — Heiter Anna r. kath. 1 napos. — Ács Sándorné Takács Julianna napszámosnő ref. 40 éves. — Vida Hona Julianna r. kath. 24 napos. — Kalauz Anna r. kath. 10 napos.

Házasság.

Csoma Dezső r. kath. m. kir. honvéd őrmester és Szöllösi Teréz r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömes, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Női ruhavarrásra

vállalkozom öt évi budapesti varrónői gyakorlatl. Elvállalok munkát házhoz hívva is, akár helyben, akár vidéken. — Szives pártolást kér **özv. Sipos Lászlóné** (Veszprém, Harmat-utca 2. szám).

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ**.

Ki tudja meddig tart
a háború?

Eppen azért
mindenkinek érdeke

hogyan
cikkeit

ott szerezzé be, ahol a leg-
jobbát legolcsóbban kapja.
Női fehérneműeket és férfi
ingeket, lábravalókat legelő-
szerűbb.

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé
teszi az olcsó és kényelemsze-
rinti kiszolgálást. Divatos
retikülökből és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot talál-
unk, ugyisint kalapokban,
gallérokban és divatnyakken-
dőkben olyan készlet van,
hogy bármilyen kényes
ízlelést kitudunk elégíteni.

Rádi István és T^{sa}

Veszprém.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitel-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz
nagy raktára!

Ájnlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹⁰/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
víznek, Mohai Agnes,
Giesshübli, Csizi, Pe-
táncsi, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismételt adóknak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bármelyik megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rápiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdelmenyek, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyzék, meghívók, eljegyzési és es-
ketési társítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgál-
pok, tet-zésszerű menulapok. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
irodai, ugyisint fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61